

Ion Bogdan LEFTER (coordonator)
Roxana Ștefania CIOBANU, Dan GULEA
Dragoș Silviu PĂDURARU, Dumitrița STOICA

CITITUL NE FACE MAI BUNI

CLASA A XII-A

LIMBA ȘI LITERĂȚURA ROMÂNĂ

Noțiuni, aplicații, repere istorice

PROIECT DE MANUAL ȘCOLAR

CORINT
EDUCAȚIONAL

Cuprins

Cuvânt înainte	3
Evaluare inițială	4

Unitatea 1 - Poezia interbelică

Literatură	8	Ion Barbu, <i>Riga Crypto și Iapona Enigel</i> ..	31
George Bacovia, <i>Vals de toamnă</i>	8	Ion Barbu, <i>[Din ceas, dedus...]</i>	36
George Bacovia, <i>Note de toamnă</i>	12	Ion Pillat, <i>Aci sosi pe vremuri</i>	38
Literatura și celelalte arte	14	*Fronța în literatura interbelică	
Poezie și muzică	14	(studiu de caz)	42
Literatură	16	*Diversitate tematică, stilistică și de viziune	
Tudor Arghezi, <i>Testament</i>	16	în poezia interbelică (studiu de caz)	47
Tudor Arghezi, <i>Logodnă</i>	22	Limbă și comunicare	51
Lucian Blaga, <i>Eu nu strivesc corola</i>		Norme de punctuație	51
<i>de minuni a lumii</i>	24	Evaluare	56
Lucian Blaga, <i>Lumina</i>	28		

Unitatea 2 - Curente culturale/literare în perioada interbelică

Literatură	58	Dezbatere: Identitate culturală în context european	69
Modernismul. E. Lovinescu, <i>Istoria civilizației române moderne</i>	58	Limbă și comunicare	74
Tradiționalismul	62	Dezbaterea în spațiul public	74
Orientări avangardiste	66	Evaluare	76

Unitatea 3 - Poezia postbelică

Literatură	78	Leonid Dimov, <i>Vârcolacul și Clotilda</i>	92
Literatura aservită ideologiei comuniste (studiu de caz)	78	Mariana Marin, <i>Fără ei</i>	96
Ștefan Aug. Doinaș, <i>Mistrețul cu colți de argint</i>	83	Florin Iaru, <i>Aer cu diamante</i>	99
Nichita Stănescu, <i>Leoaică tânără, iubirea</i> ..	87	Postmodernismul (prezentare sintetică) ...	102
Nichita Stănescu, <i>Către Galateea</i>	90	Limbă și comunicare	106
		Norma literară. Variante literare libere ...	106
		Evaluare	108

Unitatea 4 - Romanul postbelic

Literatură	110	Limbă și comunicare	138
Marin Preda, <i>Moromeții</i>	110	Exprimarea corectă și nuanțată: evitarea anacolutului, a confuziilor paronimice, a pleonasmului	138
Gabriela Adameșteanu, <i>Dimineață pierdută</i>	122	Evaluare	140
Tipuri de roman în perioada postbelică (studiu de caz)	128		
*Tendențe în literatura română contemporană (studiu de caz)	133		

Unitatea 5 - Teatrul postbelic

Literatură	142	Limbă și comunicare	153
Marin Sorescu, <i>Iona</i>	142	Regulile unei polemici civilizate	153
*Forme ale istoriei și criticii literare (studiu de caz)	149	Evaluare	156

Bacalaureat

15 teste de antrenament	157
Sugestii de rezolvare	203

Poezia interbelică

Constantin Brâncuși, *Pasăre în spațiu*, 1922-1923

Literatură

- George Bacovia, *Vals de toamnă*, *Note de toamnă*

Literatura și celelalte arte

- Poezie și muzică

Literatură

- Tudor Arghezi, *Testament*, *Logodnă*
- Lucian Blaga, *Eu nu strivesc corola de minuni a lumii*, *Lumina*
- Ion Barbu, *Riga Crypto și Iapona Enigel*, [*Din ceas, dedus...*]
- Ion Pillat, *Aci sosi pe vremuri*

- Fronda în literatura interbelică (studiu de caz)
- Diversitate tematică, stilistică și de viziune în poezia interbelică (studiu de caz)

Limbă și comunicare Evaluare

AUTOR

George Bacovia (George Vasiliu, 1881-1957), poet. S-a născut la Bacău, unde face școala gimnazială și liceul. Se adaptează cu dificultate la programul școlar, dar este pasionat de desen, de vioară și de poezie. Unul dintre primele texte, *Liceu*, surprinde starea de spirit a acelor ani. Urmează, cu întreruperi, la București și la Iași, Facultatea de Drept și se înscrie în baroul din orașul natal, dar nu profesează. Ocupă temporar slujbe diverse: funcționar, profesor suplinitor de desen și caligrafie, bibliotecar. Chinuit de nevroză și de alcoolism, are, totuși, o viață socială destul de activă, fiind salvat de pasiunea pentru literatură. În 1928 se căsătorește cu Agatha Grigorescu, profesoară de română și poetă, autoare, de asemenea, a unor volume memorialistice, importante pentru biografia poetului. În 1931 se naște unicul fiu al familiei, Gabriel, decedat în 1999.

Poezia interbelică

George Bacovia

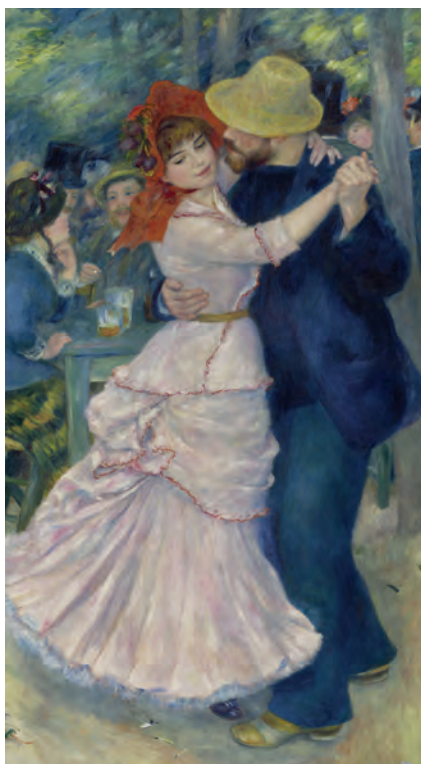
Vals de toamnă

La geamuri, toamna cântă funerar
Un vals îndoliat, și monoton...
– Hai, să valsăm, iubito, prin salon,
După al toamnei bocet mortuar.

Auzi, cum muzica răsună clar
În parcul falnic, antic, și solemn, –
Din instrumente jalnice, de lemn,
La geamuri, toamna cântă funerar.

Acum, suspină valsul, și mai rar,
O, lasă-mă acum să te cuprind...
– Hai, să valsăm, iubito, hohotind,
După al toamnei bocet mortuar.

(Poezia aparține volumului *Scânteii galbene*, 1926)

Pierre-Auguste Renoir,
Dans la Bougival, 1883

APLICAȚII DANSUL MORȚII

1. Alegeți din lista următoare trei cuvinte adecvate impresiei pe care v-a făcut-o poezia la prima lectură: *anxietate, bucurie, depresie, dragoste, exuberanță, frumusețe, melancolie, muzică, obsesie, teatralitate, tristețe, vitalitate*.

2. Alegeți sensul potrivit în context al adjectivului „jalnic”; motivați alegerea.

JALNIC, -Ă, *jalnici*, -ce, adj. (adesea adverbial) Foarte trist, dureros
 ♦ Care provoacă milă; nenorocit; vrednic de compătimit; lamentabil, deplorabil. (DEX)

3. Completați tabelul de mai jos cu exemple de imagini (motive) din text:

spațiale	temporale	afective	artistice/estetice

4. Grupați imaginile poeziei în două categorii: imagini ale unui cadru exterior și imagini ale unui cadru interior. Care dintre ele domină? Ce ar putea sugera această dominație? Motivați răspunsul.

5. Ce relație există între cele două planuri ale tabloului? Comentați, ținând cont de următoarele posibile perspective:

- analogie (corespondență);
- antiteză (opозиție, contrast);
- atât *a*, cât și *b*.

6. Primul vers al textului, „La geamuri, cântă toamna funerar”, introduce motivul toamnei într-o formă tipic simbolistă: descrierea naturii lasă locul sugestiei. Deși inițial se creează impresia unui loc anume („la geamuri”), cititorului nu i se oferă detalii concrete de peisaj, pentru că personificarea toamnei și epitetul „funerar” nu descriu natura, ci sugerează o stare de spirit. Cu ce aspecte din realitate specifice anotimpului ar putea asocia cititorul o asemenea imagine?

7. Selectați alte imagini din text, reprezentative pentru tehnica sugestiei.

8. Din când în când, leitmotivul cântecului autumnal este întrerupt de un monolog adresat, și el repetitiv. Selectați fragmentele în care apare. Care este persoana gramaticală specifică?

9. Citiți și alte texte de Bacovia în care apare imaginea cuplului (*Decembre, Cuptor, Trudit*). Care sunt aspectele comune de viziune?

Poetul se afirmă în cadrul cenaclului condus de Al. Macedonski și publică, la început, în *Literatorul*, revista bucureșteană a grupării, apoi la alte reviste ca *Ateneul cultural* și *Orizonturi noi* din Bacău. După câteva texte semnate V. George, își alege pseudonimul George Bacovia. Explică această alegere într-un interviu de mai târziu, afirmând că „Baco” este o prescurtare de la Bacchus, zeul roman al vinului, la care a adăugat latinescul „via” („cale”). Publică volumele de versuri *Plumb* (1916), *Scânteii galbene* (1926), *Cu voi...*(1930), *Comedii în fond* (1936), *Stanțe burgheze* (1946) și poemele în proză din *Bucăți de noapte* (1926).

Deși se bucură de o receptare critică destul de reticentă la nivelul fixării valorice, este, totuși, un scriitor apreciat în perioada interbelică. În 1934 i se acordă Premiul Național de Poezie, premiu acordat în același an și lui Tudor Arghezi. După război, odată cu instalarea regimului comunist, urmează câțiva ani în care nu mai poate publica, întrucât este considerat unul dintre poeții decadentei burgheze: pesimismul, obsesia morții, estetismul și macabruul nu corespund unei ideologii care promovează în manieră dictatorială idealul omului nou, luptător neobosit, entuziast, pentru binele comun. Reintrodus, totuși, în circuitul literar prin reeditarea scrierilor în anii 1956-1957,

cota lui valorică crește treptat, iar odată cu generația anilor '80 este revendicat ca model în special printr-o poezie a cotidianului și a biograficului, a „prozei” vieții, dar și a singurătății, marginalității, anxietății și eșecului.

Poet simbolist, creează un univers al „sfârșitului continuu”, cum spune Ion Caraion, unul dintre comentatorii operei, cu teme și motive specifice: moartea, boala, nevroza, anxietatea, alienarea, singurătatea, pustiul, nocturnul, amurgul, toamna, ploaia, mahalaua provincială etc.

DICȚIONAR CULTURAL

Dansul morții sau **dansul macabru** este o celebră alegorie medievală, care înfățișează un șir de ființe vii și schelete personificate într-o procesiune condusă de moarte, reprezentată, de obicei ca un schelet cu o coasă în mână. Convoiul este alcătuit din figuri reprezentative pentru diversele categorii sociale (papi, împărați, țărani, cerșetori, copii etc.), un mod de a sugera soarta lor comună și de a satiriza vanitatea puterii.

Având la origine spectacole de teatru popular, la sfârșitul Evului Mediu apare în picturi murale sau gravuri. Cu timpul a devenit un important motiv al artelor, fiind prezent până astăzi în literatură, muzică, pictură sau cinematografie.

10. Corelați versurile cu caracteristicile simbolismului decadent:

estetizarea cadrului	„Primăvară... / O pictură parfumată cu vibrări de violet.”
estetizarea suferinței	„Îmi vine să râd fără sens / Și-i frig și burează.”
macabru nevroza	„Greierul zimțează noaptea, cu nimic.” „Ninge grozav pe câmp la abator / Și sânge cald se scurge pe canal.”
rafinamentul senzației	„Hai, să valsăm, iubito, prin salon, / După al toamnei bocet mortuar.”

APLICAȚII MUZICA POEZIEI

1. Completați tabelul de mai jos cu exemple din poezie:

Figuri de stil	Exemple	Efect (vizual, auditiv, sinestezic, de precizare sau accentuare a unei caracteristici)
Epitet		
Metaforă		
Personificare		
Refren (cel puțin un vers repetat)		
Repetiție		

Henri de Toulouse-Lautrec, *La Moulins Rouge. Dansul*, 1890

Pieter Bruegel cel Bătrân,
Triumful morții, 1562

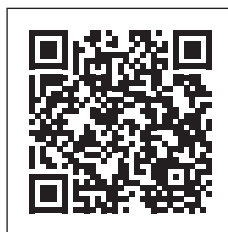
2. Procedul în jurul căruia se organizează textul este refrenul, prin urmare muzica este efectul artistic esențial în acest caz. Comentați textul din această perspectivă, având în vedere și următorul fragment: „Simbolismul [...] reprezintă adâncirea lirismului în subconștient, prin eprimarea pe cale mai mult de sugestie a fondului muzical al sufletului omenesc.” (E. Lovinescu, *Istoria literaturii române contemporane*)

3. Repetiția apare și la nivelul rimei. Care este rima repetată în cele trei catrene? Discutați valabilitatea variantelor de mai jos, având în vedere efectul procedului:

- a. Accentuează muzicalitatea obsedantă a textului.
- b. Creează o muzicalitate monotonă, obositoare.
- c. Subliniază câteva cuvinte importante pentru tema poeziei.

4. Pauza apare frecvent în textele lui Bacovia. Care sunt semnele de punctuație prin care este marcată în *Vals de toamnă*? Ce vă sugerează procedul?

5. Scanați codul QR și ascultați *Rar* de George Bacovia în interpretarea lui Nicu Alifantis. Cum vi se pare? Seamănă sau nu cu Bacovia din *Vals de toamnă*? Motivați răspunsul.

REPERE TEORETICE ȘI ISTORICE

Avangarda sau „modernismul extremist”, după formularea lui E. Lovinescu, reprezintă o luptă cu tradiția literară și poetică în sens larg, în numele unei noi sensibilități; de aceea, principala trăsătură a avangardei este *negația* sau rupura de tradiție și de curentele consacrate, „oficiale”.

Cu o tectonică aparte, în funcție de țară sau de mediu, orientările avangardiste cele mai cunoscute sunt **dadaismul** și **suprerealismul**.

Dadaismul, născut la 5 februarie 1916, data primului spectacol de la Cabaretul „Voltaire” din Zürich, este un protest față de absurditatea războiului care bântuia Europa. O serie de tineri cosmopoliți, sub influența lui Tristan Tzara (Samuel Rosenstock), coleg de liceu la București cu viitorul arhitect Marcel Iancu, alături de alsacianul Hans (Jean) Arp, poeta Emmy Hennings, germanii Hugo Ball, Richard Huelsenbeck ș.a. se gândesc să facă „un joc al nebunilor care răspund cu *nu* tuturor întrebărilor complicate ale lumii” (Hugo Ball), „o formă de rezistență împotriva nebuniei lumii” (Arp). La sfârșitul războiului, în 1919, Tzara se va stabili la Paris, unde André Breton, Louis Aragon, Paul Eluard ș.a. vor adera la mișcarea dadaistă.

Orientări avangardiste

Tristan Tzara

Ca să faceți un poem dadaist (1920)

Luați un ziar.

Luați niște foarfeci.

Alegeți din acest ziar un articol având lungimea pe care presupuneți că o veți da poemului dumneavoastră.

Decupați articolul.

Decupați apoi cu grijă fiecare dintre cuvintele care alcătuiesc acest articol și puneți-le într-un săculeț.

Scuturați încetișor.

Scoateți apoi fiecare tăietură una după alta.

Copiați cu conștiinciozitate

În ordinea în care au ieșit din săculeț.

Poemul o să semene cu dumneavoastră.

Și iată-vă un scriitor nesfârșit de original și de o sensibilitate fermecătoare, deși neînțeleasă de vulg*

**Exemplu:*

când câinii străbat aerul într-un diamant așa cum ideile și apendicele meningelui arată ora deșteptării program (titlul e de la mine)

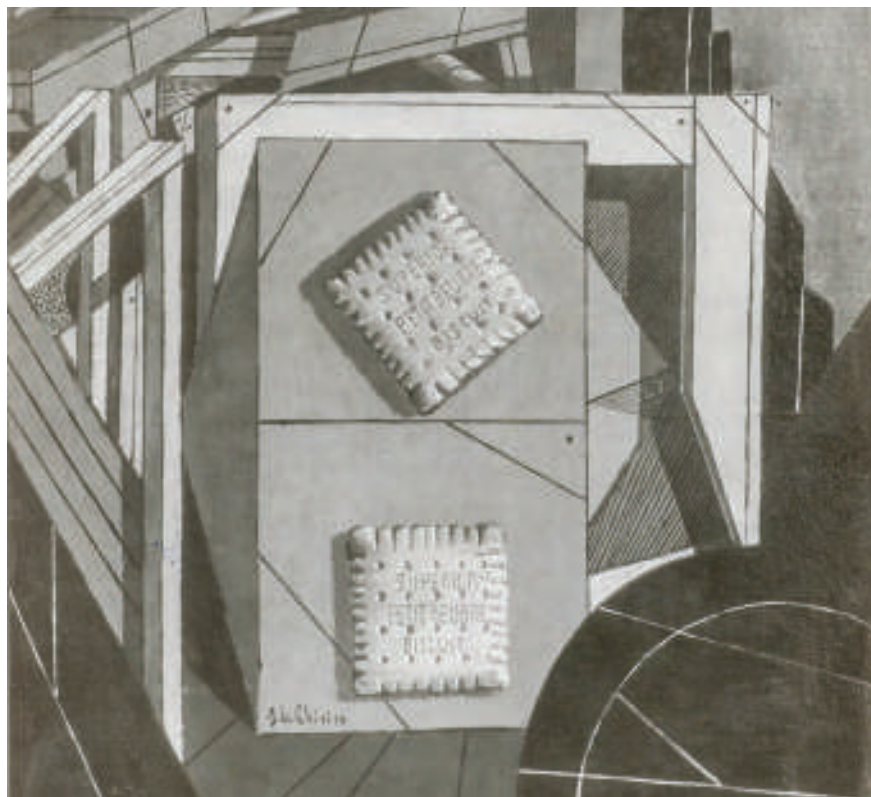
preț ei sunt ieri convenind după aceea tablouri/ a aprecia visul epocă a ochilor/ pompos că a recita evanghelia gen se întunecă/ grup apoteoza a imagina zise el fatalitate putere a culorilor/ tăie bolți aiurit realitatea/ e o încântare/ spectatori toți cu efort el asta nu mai este 10 la 12/ în timpul divagație întoarcere coboară presiune/ a restitui de nebuni unul după altul cărnuri pe un monstruoasă strivind scena/ a celebra însă lor cei 160 de adepți în nu la pus în al meu sidefiu/ fastuos de pământ banane susținu să se lumineze/ bucurie a cere reuniți aproape/ de are o un atâta timp cât îl invoca viziuni/ niște cântă acesta râde/ iese situație descrie dispare aceasta 25 dans salut/ ascuns totul din aceasta nu este fu / magnifică ascensiune are banda mai bine lumină a cărui somptuoasă scenă mă music-hall/ reapare urmând clipă se agită a trăi/ afaceri că nu există împrumuta/ manieră cuvinte vin acești oameni

(trad. rom. Ion Pop, *Șapte manifeste Dada*)

APLICAȚII

1. Precizați mesajul pe care îl transmite arta poetică a lui Tzara.
2. Având în vedere poemul pe care Tzara îl transcrie în mod demonstrativ la *Exemplu*, identificați subiectul articolului din care provine acest poem.
3. Urmați sugestiile poetului din *Ca să faceți un poem dadaist* utilizând un alt articol și comentați rezultatul (activitate pe grupe).

Fotografie a tabloului *Moartea spiritului* (1916) de Giorgio de Chirico

Potrivit legendei, numele curentului provine de la jocul lui Tzara de a deschide la întâmplare un dicționar francez și de a alege un cuvânt de acolo pentru a desemna noul curent. Cuvântul *dada*, care în limba franceză înseamnă „căluț de lemn pentru copii, jucărie”, conținând deopotrivă și dubla afirmație din română (și din limbile slave), a fost astfel ales drept denumire a noii atitudini.

Deși spațiul românesc a fost conectat la aceste mișcări de avangardă, ele nu au avut consecințe directe la noi; prima revistă de avangardă românească este *Contimporanul* (1922-1932), urmată în 1924 de *75 HP* (număr unic), de *Punct* și de *Integral* (1925-1928), aducând

laolaltă personalități diferite, precum poetul Ion Vinea, Marcel Iancu (reîntors de la Zürich), poetul Ilarie Voronca, pictorul Victor Brauner sau artistul plastic M.H. Maxy. În aceste reviste și în literatura pe care o promovau se întâlnesc elemente futuriste sau dadaiste, precum și alte orientări de avangardă; mișcările românești sunt deschise tuturor influențelor, nefiind însă niște tribune oficiale.

O mult mai mare receptivitate a avut câmpul românesc față de **suprerealism**. Constituit la Paris, pe nucleul coagulat în jurul lui Tzara inițial, apoi al lui André Breton, mișcarea românească de avangardă receptează cu interes noul curent, al cărui *Manifest* (semnat de Breton) tocmai

fusese publicat în octombrie 1924. Astfel, se poate vorbi de două „valuri” de suprerealism la noi – primul fiind reprezentat de Ilarie Voronca, de poezii și scriitorii de la revista *unu* (1928-1932), precum Geo Bogza, Max Blecher, Sașa Pană ș.a. –, iar al doilea de Grupul Suprerealist Român (1940-1948), alcătuit din Gellu Naum, Gherasim Luca, Paul Păun, Virgil Teodorescu și D. Trost.

Comună celor două „valuri” este o anumită estetică, tradusă prin legăturile directe cu André Breton (corespondență, dialoguri), dar mai ales prin credința în emanciparea inconștientului uman prin transcrierea/descrierea viselor, prin atenția acordată hazardului ca o formă de comunicare.

Limbă și comunicare

Dezbateră în spațiul public

1. Citiți textul și apoi rezolvați exercițiile de mai jos:

„Asistăm sau chiar participăm la certuri cam peste tot și tot timpul, de dimineața devreme până noaptea târziu, acasă, dar și la serviciu, pe stradă, în trafic, la cumpărături, la teatru, pe plajă, în vârful muntelui sau în avion, chiar și la biserică sau la bibliotecă. Problema nu e însă atât că o facem, ci cum o facem. Ne putem certa cu ținută, ne putem contra verbal fără să ne supărăm, ne putem situa pe poziții diferite fără să ne jignim. Acesta este modelul dezbaterii cu bun-simț, care este oferit cu precădere de modul în care se desfășoară sau cel puțin ar trebui să se desfășoare dezbaterile academice/științifice. În cele ce urmează prezint un decalog de reguli și principii care oferă premisele unei bune așezări într-o dezbateră.

Calea adevărului (și nu a persuasiunii). Aceasta este poate regula cea mai importantă, deoarece așa se despart apele între o dezbateră centrată pe aflarea adevărului, o înfruntare dialectic-socratică și una ce urmărește doar să convingă auditorul în legătură cu un punct de vedere, o dezbateră sofistică. În primul caz avem parte de o situație mentală flexibilă, în care oponentii își pot schimba opiniile în funcție de tăria argumentelor, în timp ce în cel de-al doilea caz avem parte de o situație dogmatică în care oponentii încearcă să-și convingă adversarul prin orice metode persuasive și oratorice să adopte poziția lor. [...]

Centrarea pe idei și argumente (și nu pe persoane). Într-o dezbateră este vital să facem distincția fermă între interlocutor ca persoană și ceea ce susține acesta. Ceea ce trebuie să ne intereseze este doar poziția sa și argumentele care o susțin și nu persoana sa, cu tot ce înseamnă acest lucru, cu tot ce presupune aceasta: cum arată, cum se îmbracă, biografia și originea sa, titlurile și poziția sa socială etc. Eleanor Roosevelt spunea că: „great minds discuss ideas, average minds discuss events, small minds discuss people”¹. Interesul pentru persoana cuiva și nu pentru

ce aceasta susține este măsura țafei mărunte din noi. Sigur, e mai ușor să bârfești pasional că Georgescu sau Popeasca a făcut și a dres decât să analizezi rațional niște puncte de vedere. Gândirea critică identifică această eroare de raționament cunoscută încă din antichitate drept sofismul ad hominem. Din păcate, societatea noastră pare că este dominată de o astfel de poziționare. Aceasta este, din păcate, o perspectivă mărunță și nocivă în care oamenii sunt preponderent interesați doar de picanteriile vieților noastre private și nu de ideile, proiectele și argumentele pe care le avem. [...]”

(Sorin Costreie, „Dezbateră academică sau cearta cu ținută”, în *Dilema veche*, nr. 700 din 20-26 iulie 2017)

a. Formulați ideea principală a primului paragraf.

b. Următoarele două paragrafe sunt introduse prin sintagme care fixează două reguli ale dezbaterii civilizate din decalogul anunțat la începutul articolului. Care sunt acestea?

c. Tabelul de mai jos prezintă cele zece reguli ale unei dezbateri adecvate. Care dintre ele vi se pare că sunt mai greu de respectat? De ce?

1.	Calea adevărului (și nu a persuasiunii).
2.	Centrarea pe idei și argumente (și nu pe persoane).
3.	Identificarea exactă a temei de discutat.
4.	Identificarea argumentelor pro și contra.
5.	Menționarea explicită a surselor (atunci când prezentăm fapte).
6.	Argumente (valide logic) bazate pe dovezi și nu pe intuiții, sentimente sau emoții.
7.	Atitudine rațională (nu emoțională).
8.	Respect pentru oponent.
9.	Apel la date și exemple relevante.
10.	Fairplay (respectarea regulilor)

¹ Persoanele foarte inteligente vorbesc despre idei, cele mediocre, despre evenimente și cele stupide, despre alte persoane.

d. Explicați, cu ajutorul dicționarului alăturat, de ce este necesar un bun control al emoțiilor atunci când participăm la o dezbatere.

e. Comentați modalitatea prin care încearcă să obțină Cațavencu voturile alegătorilor, având în vedere începutul discursul electoral, reprodus mai jos:

CAȚAVENCU (*ia poză, trece cu importanță printre mulțime și suie la tribună; își pune pălăria la o parte, gustă din paharul cu apă, scoate un vraf de hârtii și gazete și le așază pe tribună, apoi își trage batista și-și șterge cu eleganță avocățească fruntea. Este emoționat, tușește și luptă ostentativ cu emoția care pare a-l birui. – Tăcere completă. Cu glasul tremurat): Domnilor!... Onorabili concetățeni!... Fraților!... (Plânsul îl îneacă.) Iertați-mă, fraților, dacă sunt mișcat, dacă emoțiunea mă apucă așa de tare... suindu-mă la această tribună... pentru a vă spune și eu... (Plânsul îl îneacă mai tare.)... Ca orice român, ca orice fiu al țării sale... în aceste momente solemne... (De abia se mai stăpânește.) mă gândesc... la țărișoara mea... (Plânsul l-a birit de tot.) la România... (Plânge. Aplauze în grup.)... la fericirea ei!... (același joc de amândouă părțile)... la progresul ei! (asemenea crescendo)... la viitorul ei! (Plâns cu hohot. Aplauze zguduitoare.)*

IONESCU, POPESCU, TOȚI (*foarte mișcați*): Bravo!

f. Preluați rolul lui Cațavencu și construiți un început de discurs electoral, care se adresează unor cetățeni educați de astăzi.

2. Care dintre temele enumerate sunt mai potrivite pentru o dezbatere în spațiul public? Motivați răspunsul.

• alegerile parlamentare • culoarea la modă în vestimentația anului • curățenia stradală • inteligența artificială • încălzirea globală • poluarea globală • reforma educației • relația dintre profesori și elevi • semnele de circulație • starea vremii • vaccinarea obligatorie

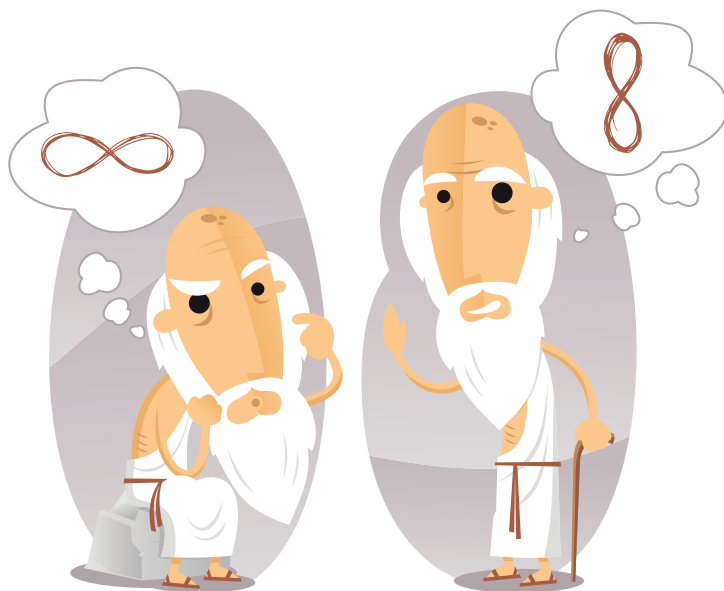
3. Alegeți una dintre temele enumerate și formulați trei idei care ar merita, în opinia voastră, să fie discutate cu ceilalți.

Temă

Recitați textul lui Sorin Alexandrescu de la pagina 73 și redactați un eseu argumentativ de minimum 150 de cuvinte, având ca punct de plecare afirmația: „Tot ce s-a realizat în România pare să se fi făcut în pofida sau contra timpului.”

DICTIONAR CULTURAL

Sofism. Fals argument sau paralogism, sofismul cunoaște numeroase variante, analizate încă din Antichitate de Aristotel în *Despre respingerile sofistice*. În linii mari, abaterile logice se explică prin întrebuițarea unui limbaj ambiguu, prin erori de gândire, prin inadecvarea la tema în discuție sau, foarte frecvent în contextul unui spațiu public dominat de manipulare, prin atacul la persoană (sofismul *ad hominem*), apelul la milă, prin care este vizată emoția interlocutorilor (sofismul *ad misericordiam*) sau la popor, specific demagogiei politice (sofismul *ad populum*).

AUTOR

Marin Preda (1922-1980), prozator român. S-a născut la Siliștea-Gumești, în județul Teleorman, ca fiu al Joiței Preda și al lui Tudor Călărășu. Școala primară o urmează în comuna natală. Studiază apoi în Abrud, Cristur-Odorhei și, în urma Dictatului de la Viena, se mută la Școala Normală din București. Se va apropia de gruparea literară „Albatros”. Debutul publicistic are loc în anul 1942, cu o proză, *Pârlitu’*. Alte două narațiuni (*De capul ei și Calul*) au fost citite la cenaclul lui E. Lovinescu, *Sburătorul*. După stagiul militar, efectuat între 1943 și 1945, revine în lumea publicisticii, ca secretar de redacție la *Evenimentul zilei* și corector la *Timpul și România liberă*. Volumul de povestiri *Întâlnirea din Pământuri*, apărut în 1948, a fost contestat de critica literară afiliată noii ideologii politice. Regimul comunist impunea un anumit tip de artă, aservită agendei ideologice. Literatura devenea, astfel, un teritoriu

Marin Preda

Morometii

Volumul I

Partea întâia

I

În Câmpia Dunării, cu câțiva ani înaintea celui de-al Doilea Război Mondial, se pare că timpul avea cu oamenii nesfârșită răbdare; viața se scurgea aici fără conflicte mari.

Era începutul verii.

Familia Moromete se întorsese mai devreme de la câmp. Cât ajunseseră acasă, Paraschiv, cel mai mare dintre copii, se dăduse jos din căruță, lăsase pe alții să deshame și să dea jos uneltele, iar el întinsese pe prispă o haină veche și se culcase peste ea gemând. La fel făcuse și al doilea fiu, Nilă; intrase în casă și după ce se aruncase într-un pat, începuse și el să geamă, dar mai tare ca fratele său, ca și când ar fi fost bolnav. Al treilea băiat, Achim, se furișase în grajdul cailor, se trântise în iesle, să nu-l mai găsească nimeni, iar cele două fete, Tita și Ilinca, plecaseră repede la gărlă să se scalde.

Rămas singur în mijlocul bătăturii, Moromete, tatăl, trăsese căruța sub umbra mare a celor doi salcâmi de lângă poarta grădinii și apoi ieșise și el la drum cu țigarea în gură. Părea de la sine înțeles că singură mama rămânea să aibă grijă ca ziua să se sfârșească cum trebuie.

Moromete stătea pe stănoaga podiștei¹ și se uita peste drum. Stătea degeaba, nu se uita în mod deosebit, dar pe fața lui se vedea că n-ar fi rău dacă s-ar ivi cineva... Oamenii însă aveau treabă prin curți, nu era acum timpul de ieșit în drum. Din mâna lui fumul țigării se ridica drept în sus, fără grabă și fără scop.

— Ce mai faci, Moromete? Ai terminat, mă, de sapă?

Iată că se ivise totuși cineva. Moromete ridică fruntea și îl văzu pe vecinul său din spatele casei apropiindu-se de podișcă. Se uită numai o dată la el, apoi începu să se uite în altă parte; se vedea că nu o astfel de apariție aștepta. „...Pe mă-ta și pe tine, chiorule!” șopti atunci Moromete pentru el însuși, ca și când până atunci ar mai fi înjurat pe cineva în gând și acum îl îngloba și pe vecin, fiindcă tot apăruse; după care răspunsese foarte binevoitor:

— Da, am terminat... Tu mai ai, mă, Bălosule?

¹ Podișcă, s.f. – podeț.